
 Iestāde: Labklājības ministrija Struktūrvienība: Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām vadošā iestāde	APSTIPRINĀTS: 	Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas Eiropas Savienības horizontālo principu ievērošanai darbības programmas “pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. Gada plānošanas periodā” īstenošanā		
	Vadošās iestādes vadītāja L.Grafa	Datums: 27.02.2015.	Reģ.Nr.: 4/VADL/EAFVP	Lpp.: 10 lpp.

VADLĪNIJAS EIROPAS SAVIENĪBAS HORIZONTĀLO PRINCIPU IEVĒROŠANAI DARBĪBAS PROGRAMMAS “PĀRTIKAS UN PAMATA MATERIĀLĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM 2014.-2020. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ” ĪSTENOŠANĀ

I. Vispārīgā informācija

1. Vadlīnijas izstrādātas, lai nodrošinātu vienotu izpratni par Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – Fonds) horizontālo principu īstenošanu 2014.-2020. gada plānošanas periodā īstenotajās “Darbības programmas pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā” (turpmāk – darbības programma) darbībās - pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegāde, transportēšana, izdalīšana vistrūcīgākajām personām, papildpasākumu īstenošana un tehniskās palīdzības īstenošana (turpmāk – darbības).
2. Papildus vadlīnijas izstrādātas arī, lai novērstu potenciālos riskus, ka darbību īstenošanai horizontālo principu ieviešanā darbībās varētu būt atšķirīga principu interpretācija, tādējādi mazinot horizontālo principu ieviešanas efektivitāti.
3. Vadlīnijas sniedz skaidrojumu Fonda vadībā un ieviešanā iesaistītajām institūcijām, kā praktiski horizontālie principi var tikt īstenoti darbībās. Vadlīnijām ir ieteikuma raksturs un to iespējamā piemērošana jāvērtē individuāli, ņemot vērā katras darbības saturu un ieviešanas nosacījumus.
4. Vadlīnijas izstrādātas, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām (turpmāk – regula Nr.223/2014) 5. pantu.

II. Horizontālo principu veidi

5. Darbības programmas darbību ietvaros nodrošināmi šādi horizontālie principi:
  - 5.1. Dzimumu līdztiesība;
  - 5.2. Diskriminācijas aizliegums;
  - 5.3. Vides pieejamība;
  - 5.4. Atklāta dalībnieku atlase;
  - 5.5. Vides aizsardzība un pārtikas preču drošums;

- 5.6. Sabiedrības veselība;
- 5.7. Partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste;
- 5.8. Administratīvā sloga mazināšana atbalsta saņēmējiem.

III. Horizontālais princips “Dzimumu līdztiesība”¹

6. Šo vadlīniju izpratnē dzimumu līdztiesība nozīmē:
  - 6.1. abiem dzimumiem vienādas tiesības un iespējas;
  - 6.2. ikviens indivīds var pilnībā īstenot savu potenciālu, neatkarīgi no sabiedrībā valdošajiem uzskatiem un aizspriedumiem par rīcību, kas atbilst sievietei un vīrietim jeb dzimuma stereotipiem;
  - 6.3. vīriešu un sieviešu ieguldījums sabiedrības attīstībā tiek atzīts par līdzvērtīgu, tiem tiek nodrošināta vienāda pieeja resursiem un to izmantošanas iespējas;
  - 6.4. sieviešu un vīriešu vienlīdzīga dalība un pārstāvniecība ekonomikā, lēmumu pieņemšanā, kā arī sociālajā, kultūras un privātajā dzīvē.
  - 6.5. godīga resursu sadale starp vīriešiem un sievietēm, varas un aprūpes pienākumu pārdale un uz dzimumu vērsta vardarbības novēršana.
7. Dzimumu līdztiesības principa ievērošana Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs jāizvērtē atbilstoši darbības specifikai, ņemot vērā šādus ieteikumus:
  - 7.1. ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai **pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegādes un transportēšanas procesā:**
    - 7.1.1. nodrošināt, ka komplektos skolas somas un citi mācību piederumi netiek ievietoti krāsās, formās un ar zīmējumiem, kas veicina stereotipiskus priekšstatus par meitenēm un zēniem.
  - 7.2. ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai **pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanas vistrūcīgākajām personām un papildpasākumu īstenošanas procesā:**
    - 7.2.1. plānojot komplektu izdales un papildpasākumu īstenošanas laiku, nodrošināt, ka tas ir pieejams arī personām, kas nodrošina bērnu aprūpi, nepieciešamības gadījumā piedāvājot elastīgus laikus (piemēram, pēc individuāla pieraksta vai ārpus darba laika, vai tml.), vai nodrošinot bērnu pieskatīšanas iespējas komplektu saņemšanas laikā vai papildpasākumu īstenošanas laikā, kā arī ņemot vērā katra dzimuma transporta lietošanas atšķirības (statistikas dati liecina, ka sievietes vairāk lieto sabiedrisko transportu, vīrieši vairāk privāto transportu);
    - 7.2.2. plānojot papildpasākumu aktivitātes, apzināt un analizēt mērķa grupu raksturojošos statistikas datus un citu informāciju² par problēmām un

¹ Nodaļas ietvaros izmantotais informācijas avots: Rokasgrāmata ES fondu projektu iesniedzējiem, īstenotājiem, vērtētājiem un ES fondu vadībā iesaistīto institūciju darbiniekiem “Kā nodrošināt vienlīdzīgas iespējas ES fondu līdzfinansētajos projektos?” / Labklājības ministrija, Rīga: 2008

² Cita informācija var ietvert pētījumus, ziņojumus, plānus (piem., pašvaldības nodarbinātības plānu, attīstības plānus u.c.), kuros izmantota dzimumu perspektīva, konsultācijas ar ekspertiem, konkrētās jomas kompetentajām sabiedriskajām organizācijām, mērķa grupas pārstāvju intervijas u.tml.
130215_HP_vadlīnijas; Vadlīnijas Eiropas Savienības horizontālo principu ievērošanai darbības programmas “pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā” īstenošanā

vajadzībām no dzimuma perspektīvas³, īpaši pievēršot uzmanību būtiskām atšķirībām⁴, kas var liecināt par dzimuma diskrimināciju vai arī var palīdzēt noteikt atbilstošus specifiskus pasākumus attiecīgā dzimuma līdztiesības veicināšanai vai dzimumstereotipu mazināšanai;

7.2.3. nodrošinot komplektu izdali un īstenojot papildpasākumus, uzskaitīt, cik mērķa grupas personas faktiski saņēmusi komplektus vai iesaistījusies papildpasākumos dalījumā pa dzimumiem un vecumiem;

7.2.4. veikt novērtējumu, vai mērķa grupas personas, kas faktiski saņēmušas komplektus vai iesaistījušās papildpasākumos, dalījumā dzimumiem atbilst arī kopējiem statistikas datiem par mērķa grupas skaitu dalījumā pa dzimumiem attiecīgajā teritorijā, analizējot iemeslus gadījumā, ja dzimumu īpatsvarā ir jaušamas atšķirības;

7.2.5. nodrošināt informācijas par Fonda sniegto atbalstu izplatīšanu tādās vietās un veidos, kas piemērots katram no dzimumiem⁵.

7.3. ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai **tehniskās palīdzības īstenošanas procesā**:

7.3.1. nodrošināt un popularizēt darba un ģimenes dzīves saskaņošanas pasākumus – summārs darba laiks, attālināts darbs, nepilns darba laiks u.c.

7.3.2. nodrošināt nodarbinātības veicināšanas pasākumus personām pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma, pēc ilgstošas slimu vai vecu ģimenes locekļu aprūpes, kuras dēļ ir negatīvi ietekmēta līdzdalība darba tirgū;

7.3.3. organizējot formālus vai neformālus pasākumus darba vietā, nodrošināt tos laikā, kad bērnu aprūpes pienākumus var uzņemt citi ģimenes locekļi, vai arī nodrošināt bērnu pieskatīšanas iespējas;

7.3.4. nodrošināt informācijas par Fonda sniegto atbalstu izplatīšanu tādās vietās un veidos, kas piemērots katram no dzimumiem;

7.3.5. nodrošināt un popularizēt vīriešiem pieejamo darba likumdošanas jomā nostiprināto tiesību izmantošanu - bērna kopšanas atvaļinājums, atvaļinājums bērna tēvam, atvaļinājums bērna slimības laikā u.tml.;

7.3.6. iespēju robežās nodrošināt līdzvērtīgu⁶ abu dzimumu pārstāvniecību tehniskās palīdzības īstenošanas darbībās;

7.3.7. veicot novērtēšanas pasākumus, t.sk., mērķa grupas aptauju, iegūtos datus apkopot dzimumu griezumā, analizēt situāciju no dzimuma perspektīvas.

³ Analizēt situāciju no dzimuma perspektīvas nozīmē analizēt situāciju, kas raksturīga tikai konkrētajam dzimumam, kas viena dzimuma pārstāvjus ietekmē ievērojami biežāk, kuras dēļ viens dzimums izjūt nopietnākas sekas, kuras rašanos nosaka vai ietekmē atšķirīgi faktori vai viens faktors atšķirīgā veidā, kuras novēršanai katra dzimuma vidū ir jāizvēlas atšķirīga pieeja.

⁴ Būtiska atšķirība atkarībā no dzimuma ir tad, ja viena dzimuma īpatsvars ir mazāk par 40 procentiem.

⁵ Vietas un veidi var būt atšķirīgi, atkarībā no katra dzimuma interesēm un ieradumiem

⁶ Līdzvērtīga pārstāvniecība nozīmē, ka mazāk pārstāvētais dzimums ir ne mazāk kā 40 procenti.

IV. Horizontālais princips “Diskriminācijas aizliegums”

8. Šo vadlīniju izpratnē:

8.1. diskriminācija ir personīgā attieksme un rīcība, darbības, kas skaidri parāda aizspriedumus pret atsevišķām cilvēku grupām (individuālais līmenis); politikas un normatīvo aktu izstrāde un īstenošana vai iestāžu darbība, caur ko atsevišķas sabiedrības grupas nonāk nelabvēlīgā pozīcijā (institucionālais līmeni) un sociālās lomas, normas, mūzika, māksla, literatūra, rituāli, valoda, kurā pausta vienas grupas vara pār otru (kultūras līmenis)⁷.

8.2. diskriminācijas aizliegums nozīmē ne tikai pienākumu izturēties pret personu salīdzināmās situācijās vienādi, bet arī atpazīt tās personu grupas, kurām būtībā nav nodrošinātas iespējas nokļūt vienādā un salīdzināmā situācijā sabiedrībā pastāvošo sociālo šķēršļu dēļ⁷.

9. Visās darbības programmas darbībās ir jānodrošina un jāveicina diskriminācijas aizliegums.

10. Ieteikumi diskriminācijas aizlieguma principa ievērošanai darbības programmu darbību īstenošanas procesā:

10.1. apliecināt nediskriminācijas praksi rakstveidā, attiecinot to uz dzimumu, rasi vai etnisko izcelsmi, reliģisko, politisko vai citu pārliecību, invaliditāti, vecumu, seksuālo orientāciju vai citiem apstākļiem. Nedriskriminācijas prakses apliecinājums iekļaujams gan dažāda veida līgumos, gan atlases prasībās, gan atskaišu dokumentos par īstenojamajām darbībām;

10.2. nodrošināt un veicināt tādu praksi, kas mazinātu aizspriedumus un stereotipus par noteiktām sabiedrības grupām;

10.3. nodrošināt un veicināt neizdevīgākā situācijā esošo sabiedrības grupu vienlīdzīgu tiesību aizsardzību;

10.4. nodrošināt to personu grupu atpazīšanu, kurām būtībā nav nodrošinātas iespējas nokļūt vienādā un salīdzināmā situācijā sabiedrībā pastāvošo sociālo šķēršļu dēļ un attiecīgi izstrādāt rīcības plānu un nodrošināt konkrētas rīcības līdztiesības nodrošināšanai.

V. Horizontālais princips “Vides pieejamība”¹

11. Šo vadlīniju izpratnē vides pieejamība nozīmē, ka personas, lai kādi būtu to funkcionālie traucējumi⁸, vecāka gadagājuma personas, personas ar maziem bērniem, kā arī ikviena cita persona varētu dzīvot neatkarīgi un pilnvērtīgi piedalīties visās dzīves jomās. Personām ar funkcionāliem traucējumiem ir jānodrošina pieeja fiziskajai videi, transportam, informācijai un sakariem,

⁷ Izmantotais informācijas avots: Diskriminācijas novēršanas rokasgrāmata juridiskajām profesijām “Es un sabiedrība – mūsu iespējas un tiesības” / Latvijas Tiesnešu mācību centrs, Rīga: 2014

⁸ Funkcionālie traucējumi ir redzes, dzirdes, kustību un garīga rakstura traucējumi.

tostarp informācijas un sakaru tehnoloģijām un sistēmām, un citiem objektiem un pakalpojumiem, kas atvērti vai ko sniedz sabiedrībai gan pilsētās, gan lauku rajonos.

12. Vides pieejamības principa ievērošana Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs jāizvērtē atbilstoši darbības specifikai, ņemot vērā šādus ieteikumus:
  - 12.1. nodrošināt, ka darbību īstenošanas vieta ir pieejama personām ratiņkrēslā, personām ar pārvietošanās grūtībām, personām ar redzes un dzirdes traucējumiem, nepieciešamības gadījumā nodrošinot pandusus/uzbrauktuves, atbalsta rokturus/margas, marķējumus, skaidri salasāmas norādes par pakalpojuma saņemšanas kārtību, vietu un laikiem, atbalsta personu, kas var palīdzēt pakalpojuma saņemšanas procesā u.tml.
  - 12.2. nodrošināt, ka darbību īstenošanas vieta ir pieejama personām ar bērnu ratiņiem, pie tās vai tajā ir iespējams droši novietot bērnu ratiņus;
  - 12.3. darbību īstenošanas vietā nepieciešamības gadījumā vecākiem nodrošināt iespēju bērnu pārtīšanai;
  - 12.4. pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanas vistrūcīgākajām personām un papildpasākumu īstenošanas procesā, vecāka gada gājuma personām, personām ar kustību traucējumiem, vecākiem ar maziem bērniem, nodrošināt priekšrocības pakalpojuma saņemšanas kārtībā, piemēram, iespēja saņemt pakalpojumu bez rindas, sēdvietu nodrošināšana vai tml., vienlaikus nodrošinot skaidras, visiem pieejamas informācijas norādes par šādām priekšrocībām;
  - 12.5. darbību īstenošanas vietā izvietot informāciju viegli saredzamā augstumā personai ratiņkrēslā;
  - 12.6. darbību īstenošanas vietā izvietot skaidri redzamas un salasāmas norādes un apzīmējumus par avārijas izejām, WC un citām svarīgām telpām/durvīm/vietām;
  - 12.7. nodrošināt, ka darbību īstenošanas vieta ir pieejama personām, kas lieto sabiedrisko transportu;
  - 12.8. pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanas vistrūcīgākajām personām gadījumā, ja mērķa grupas persona nevar nokļūt komplektu izdales vietā objektīvu apsvērumu dēļ, nogādāt komplektus tās dzīvesvietā;
  - 12.9. ievietojot informāciju interneta vietnēs par darbības programmas darbībām, nodrošināt informācijas pieejamību arī personām ar redzes un garīga rakstura traucējumiem.

VI. Horizontālais princips “Atklāta dalībnieku atlase”⁹

13. Šo vadlīniju izpratnē atklāta dalībnieku atlase nozīmē, ka katram tirgus dalībniekam, kas pretendē uz preču piegādātāja tiesībām un

⁹ Nodaļas ietvaros izmantotais informācijas avots: <http://likumi.lv/doc.php?id=133536>

partnerorganizācijas statusu, tiek nodrošināta iespēja piedalīties atlasē brīvas un godīgas konkurences apstākļos, brīvi saņemt ar atlasīto saistīto informāciju saskaņā ar atklātuma principiem, kā arī baudīt vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem.

14. Atklātas dalībnieku atlasē principa ievērošana Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs jāizvērtē atbilstoši darbības specifikai, ņemot vērā šādus ieteikumus:
  - 14.1. atlasē procedūru izstrādē un nodrošināšanā iesaistīt kompetentus speciālistus, paredzot to atbildību risku iestāšanās gadījumā;
  - 14.2. atlasē procedūru izstrādē nodrošināt atbilstību ar atlasītajiem politikas plānošanas dokumentiem un tiesību aktiem nacionālajā un Eiropas Savienības līmenī;
  - 14.3. atlasē procedūru izstrādē veicināt atlasē dalībnieku administratīvā sloga samazināšanos;
  - 14.4. atlasē procedūrās iestrādāt pamatotas un objektīvas prasības attiecībā uz atlasē dalībniekiem un atlasē priekšmetu, nodrošinot, ka minētās prasības nerada nepamatotus ierobežojumus konkurencei atlasē;
  - 14.5. atlasē procedūrās iestrādāt kontroles mehānismu, ar kura palīdzību pārraudzīt finansējuma izlietojuma pamatotību;
  - 14.6. nodrošināt atlasē procedūras atklātumu;
  - 14.7. nodrošināt atlasē dalībnieku brīvu konkurenci, nepieļaujot interešu konfliktu un krāpniecību;
  - 14.8. nodrošināt Eiropas Savienības un valsts līdzekļu efektīvu izmantošanu, maksimāli samazinot pasūtītāja risku;
  - 14.9. nodrošināt vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret visiem atlasē dalībniekiem;
  - 14.10. nodrošināt atlasē dalībnieku komercnoslēpumu glabāšanu.

VII. Horizontālais princips “Vides aizsardzība un pārtikas preču drošums”¹⁰

15. Šo vadlīniju izpratnē:
  - 15.1. vides aizsardzība nozīmē pasākumu kopumu vides kvalitātes saglabāšanai un dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšanai;
  - 15.2. pārtikas preču drošums nozīmē drošu, cilvēka dzīvībai un veselībai, kā arī videi nekaitīgu pārtikas preču izplatīšanu;
16. Vides aizsardzības un preču drošuma principa ievērošana Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs jāizvērtē atbilstoši darbības specifikai, ņemot vērā šādus ieteikumus:

¹⁰ Nodaļas ietvaros izmantotie informācijas avoti: <http://likumi.lv/doc.php?id=147917> + <http://likumi.lv/doc.php?id=87664> +

+ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/docs/prevention_guidelines_en.pdf

130215_HP_vadlinijas; Vadlinijas Eiropas Savienības horizontālo principu ievērošanai darbības programmas “pārtikas un pamata materiālu palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā” īstenošanā

- 16.1. jebkuras darbības ietvaros īstenoto aktivitāšu sekas, kuras var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, izvērtēt pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas.
- 16.2. novērst piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērst to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- 16.3. ierobežot vai aizliegt darbību ietvaros tādas aktivitātes, kuras var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav bijusi pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta;
- 16.4. komplektu iepakojumam izmantot tādu iepakojumu, kas atbilst videi draudzīgam iepakojumam vai iepakojumam, kura lielākā daļa ir otrreizēji pārstrādājama, vai iepakojumam, ko preču piegādātājs pieņem atkārtotai izmantošanai;
- 16.5. izmantot videi draudzīgu preču piegādes veidu, lai piegādes laikā nodrošinātu samazinātu vides piesārņojumu ar autotransporta izplūdes gāzēm un veicinātu ceļa infrastruktūras slodzes samazināšanu;
- 16.6. pārtikas preču komplektu piegādei izmantot atbilstoši aprīkotus transporta līdzekļus, nodrošinot vispārējo higiēnas un ar pārtikas apriti saistīto normatīvo aktu prasību izpildi un kuru izplūdes gāzu emisija atbilst vismaz EURO 5 standartam.
- 16.7. pirms komplektu piegāžu uzsākšanas, izstrādāt piegādes grafiku, lai nodrošinātu pēc iespējas mazāku ceļa infrastruktūras slodzi;
- 16.8. īstenot pasākumus pārtikas atkritumu¹¹ daudzuma mazināšanai, tai skaitā, pārtikas produktu lietošanas ilguma pagarināšanā, atkārtotā lietošanā, negatīvās ietekmes uz cilvēka veselību un apkārtējo vidi mazināšanā, kā arī organismam kaitīgu vielu mazināšanā produktu sastāvā. Piemēri:
  - 16.8.1. **piemēri pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanas vistrūcīgākajām personām un papildpasākumu īstenošanas procesā** – prognozes par piegādājamo pārtikas komplektu skaitu tiek izteiktas regulāri un maksimāli precīzi, lai izvairītos no komplektu ilgstošas uzglabāšanas un pārtikas produktu derīguma termiņa izbeigšanās; personām tiek piedāvātas zupas virtuves gadījumā, ja tām nav pārtikas produktu pagatavošanas iespējas; tiek veicināta to pārtikas produktu nodošana zupas virtuvēm, kuras persona/ ģimene subjektīvu vai objektīvu apsvērumu dēļ nelieto uzturā; pārtikas preču komplektu lietotāju apmācība ēst gatavošanā, ēdienu pārpalikumu atkārtotā pagatavošanā, pārtikas produktu uzglabāšanā, pārtikas produktu pirkumu plānošanā; informācijas sniegšana par pārtikas atkritumu ziedošanu dzīvnieku patversmēm, mājsaimniecībām, kas nodarbojas ar lopkopību u.tml.
  - 16.8.2. **piemēri pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegādes un transportēšanas procesā** – atbilstoši iespējām un pieejamībai tiek

¹¹ Pārtikas atkritumi - produktu apstrādē radušies, uzturā neizmantojami pārtikas produktu pārpalikumi, kurus var izmantot citam nolūkam — dzīvnieku uzturā, rūpnieciskai pārstrādei, utilizēt.

izmantoti pārtikas produkti, kas atbilst bioloģiskās lauksaimniecības vai nacionālās pārtikas kvalitātes shēmu prasībām; tiek nodrošināts, ka pārtikas produkti nesatur ģenētiski modificētos organismus, nesastāv no tiem un nav ražoti no šādiem organismiem; tiek panākta vienošanās ar pārtikas produktu ražotājiem par regulāru preču piegādi atbilstoši partnerorganizāciju pieprasījumam, nevis ilgtermiņa uzglabāšanu, kas var veicināt pārtikas produktu derīguma termiņa izbeigšanos;

- 16.9. nodrošināt, ka pārtikas preces un maltītes uzglabā un izdala vietā, kas ir iekļauta Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībai pakļauto uzņēmumu reģistrā, vai vietā, kurā ir nodrošināta higiēnas prasību ievērošana;
- 16.10. nodrošināt, ka pārtikas produkti pirms un pēc to iesaiņošanas komplektos tiek uzglabāti telpās, kas atbilst prasībām pārtikas aprites jomā;
- 16.11. sniegt patiesu un pilnīgu informāciju (arī brīdinājumus) par pārtikas vai pamata materiālās palīdzības precī, kas iekļauta komplektā, lai būtu iespējams novērtēt riskus, kas saistīti ar preces lietošanu normālā vai paredzamā to lietošanas periodā, ja šie riski nav uzreiz acīmredzami bez attiecīgiem brīdinājumiem, un veikt piesardzības pasākumus.

VIII. Horizontālais princips “Sabiedrības veselība”¹²

17. Šo vadlīniju izpratnē sabiedrības veselība ir mērķtiecīgas darbības, kas vērstas uz slimību profilaksi, dzīves ilguma pagarināšanu, garīgās (psihiskās) un fiziskās veselības veicināšanu.
18. Sabiedrības veselība principa ievērošana Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs jāizvērtē atbilstoši darbības specifikai, ņemot vērā šādus ieteikumus:
  - 18.1. ieteikumi **pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegādes procesā:**
    - 18.1.1. optimālo produktu klāsta noteikšanā ievērot katra produkta uzturvērtību, tā atbilstību veselīgam uzturam un piemērotību izdalīšanai, produkta derīguma termiņa ilgumu, apstākli, ka to uzglabāšanai nav nepieciešams speciāls temperatūras režīms, kā arī iespējamo pagatavošanas veidu;
    - 18.1.2. ierobežot pārtikas produktu ar augstu sāls, pievienotā cukura un tauku saturu iekļaušanu komplektos;
    - 18.1.3. nodrošināt, ka komplektos netiek ievietotas preces, kas var izraisīt alerģiskas reakcijas.
  - 18.2. ieteikumi **papildpasākumu īstenošanas procesā:**
    - 18.2.1. paredzēt izglītojošus un konsultatīvus (grupās un individuāli) pasākumus par veselīga uztura jautājumiem, fizisko aktivitāšu nozīmi un iespējām, veselības veicināšanas un sabiedrības veselības pasākumiem, par personīgo higiēnu, par vielu un procesu atkarībām, līdzatkarībām un to

¹² Nodaļas ietvaros izmantotais informācijas avots: Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra rīkojums Nr. 589) / Veselības ministrija, Rīga: 2014

samazināšanas iespējām, par garīgo veselību, t.sk., par bērnu uzvedības problēmām (neirotiski, depresīvi sindromi, pašnāvnieciskas tieksmes, sekmju pasliktināšanās u.c.), par seksuālās un reproduktīvās veselības jautājumiem, par rīcību krīzes situācijās un pirmās palīdzības pareizu sniegšanu traumā gadījumā, par drošības jautājumiem un ceļu satiksmes noteikumiem u.tml.

18.3. ieteikumi **tehniskās palīdzības īstenošanas procesā:**

- 18.3.1. veicināt darbinieku veselības veicināšanas pasākumu ieviešanu. Piemēram, apmaksātas veselības pārbaudes, veselības apdrošināšana, darbinieku fizisko aktivitāšu veicināšana neformālo pasākumu organizēšanas ietvaros u.tml.

IX. Horizontālais princips “Partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste”

19. Šo vadlīniju izpratnē partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste nozīmē, ka pārtikas un pamata materiālās palīdzības darbību plānošana, novērtēšana un pilnveide jānodrošina ar pilnīgu un tiešu to personu (juridisku un fizisku) interešu pārstāvju iesaisti, kurus tā skar.
20. Partnerības, ieinteresēto pušu iesaistes principa ievērošanai izveidot konsultatīvo darba grupu, kuras sastāvā ir pašvaldības vai pašvaldību intereses pārstāvošās organizācijas un trūcīgu personu intereses pārstāvošās nevalstiskās organizācijas, kas nav iesaistītas darbības programmas īstenošanā.
21. Paredzēt, ka konsultatīvā darba grupa uzrauga pastāvīgās novērtēšanas veikšanu darbības programmā minēto darbību īstenošanas laikā, novērtējot pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču saturu, veidu, daudzumu un citu nosacījumu atbilstību vistrūcīgāko personu vajadzībām un galasaņēmēju strukturētā apsekojuma veikšanu;
22. Paredzēt, ka konsultatīvai darba grupai ir iespēja sniegt priekšlikumus grozījumiem plānošanas dokumentos, saistošajos normatīvajos aktos pārtikas un materiālās palīdzības jomā.

23. Horizontālais princips “Administratīvā sloga mazināšana atbalsta saņēmējiem”

24. Šo vadlīniju izpratnē administratīvā sloga mazināšana atbalsta saņēmējiem nozīmē, ka nacionālos un ES tiesību aktu ievērošanā tiek atviegloti un efektīvizēti pārtikas un materiālās palīdzības administratīvie procesi.
25. Administratīvā sloga mazināšanas principa ievērošana Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs jāizvērtē atbilstoši darbības specifikai, ņemot vērā šādus ieteikumus:
- 25.1. ieteikumi **pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanas vistrūcīgākajām personām un papildpasākumu īstenošanas procesā:**

- 25.1.1. piemērot netiešo izmaksu nemainīgo likmi, apstiprinot visus partnerorganizāciju tiešos izdevumus, nepieprasot tām iesniegt netiešo izmaksu pamatojošos dokumentus.
- 25.1.2. nodrošināt, ka partnerorganizācijām nav jāiesniedz detalizēti maksājumu pieprasījumi, bet vienkāršotas atskaites/pārskati;
- 25.1.3. veicināt, ka partnerorganizācijām nav jāiesniedz darbības pamatojošo dokumentu kopijas sadarbības iestādei, nosakot, ka dokumentu oriģināliem jābūt pieejamiem pēc pieprasījuma;
- 25.1.4. veicināt dokumentu apriti un saraksti elektroniskā formā, samazinot papīra komunikācijas izmantošanu.
- 25.2. ieteikumi **tehniskās palīdzības īstenošanas procesā:**
  - 25.2.1. veicināt, ka Fonda vadībā iesaistītajām iestādēm nav jāiesniedz darbības pamatojošo dokumentu kopijas, nosakot, ka dokumentu oriģināliem jābūt pieejamiem pēc pieprasījuma;
  - 25.2.2. veicināt dokumentu apriti un saraksti elektroniskā formā, samazinot papīra komunikācijas izmantošanu;
  - 25.2.3. veicināt pārskatu un dokumentu iesniegšanu, uzglabāšanu Fonda informācijas sistēmā;
  - 25.2.4. nodrošināt, ka darbības programmas novērtēšana nav pārmērīgi sarežģīta salīdzinājumā ar piešķirtajiem resursiem vai atbalsta raksturu un nerada nevajadzīgu administratīvu slogu Fonda ieviešanā iesaistītajām institūcijām;
  - 25.2.5. savstarpējā informācijas apmaiņā par darbību īstenošanas uzraudzību izmantot Fonda IS;
  - 25.2.6. nodrošināt, ka uz vietas veikto pārbaūžu biežums un aptvērums ir samērīgs ar darbībai piešķirtā publiskā sektora atbalsta summu un riska līmeni;
  - 25.2.7. nodrošināt kontrolējošo iestāžu saskaņotu rīcību kontroļu veikšanā, piemēram, dodoties uz pārbaudēm vairāku iestāžu pārbaudītājiem kopā, nodrošinot plānoto pārbaūžu datumu saskaņošanu, lai vairākas pārbaudes notiek vienlaicīgi vai ar neilgu laika starpību u.tml.;
  - 25.2.8. nepieprasīt izziņas, kas pieejamas datu bāzēs vai publiskos reģistros.